



Výklad Legislativní komise ČSRU k vyhlášce o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu

Obsah

- 1) Informace o právním předpisu
 - 2) Pokus o charakteristiku našeho sportu pro účely posuzování zdravotní způsobilosti
 - 3) Aplikace vyhlášky v ragby
- Příloha 1 Vybraná ustanovení vyhlášky
Příloha 2 Prohlášení o vstupní lékařské prohlídce

1) Informace o právním předpisu

Dne 31.12.2013 nabyla účinnosti vyhláška č. 391/2013 Sb., o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu (dále jen "vyhláška") vydaná na základě zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotnických službách.

Vyhláška stanoví zejména druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek nezbytných pro zjištění zdravotního stavu, jde-li o posuzování zdravotní způsobilosti ke sportu. Jedná se o obecně závazný právní předpis, který nemůže ČSRU nijak upravovat.

Přílohou č. 1 vyhlášky je ragby zařazeno mezi zdravotně náročné sportovní disciplíny bez ohledu na úroveň soutěže, což přináší vyšší požadavky na vstupní prohlídky, které jsou podmínkou registrace sportovce.

V případě vstupní i pravidelné prohlídky platí, že jejím obsahem mohou být odborná vyšetření neuvedená ve vyhlášce, pokud to vyžaduje zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením nebo pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu a předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku. V tomto ohledu je obsah vyšetření odpovědností lékaře.

Klíčovými pojmem pro stanovení obsahu prohlídky je pojem výkonnostní sportovec. Tento termín nedefinují právní předpisy přesně, když za výkonnostního sportovce vyhláška označuje osobu, která vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích nebo se na ně připravuje a zároveň je registrována v organizaci, která zajišťuje přípravu výkonnostních sportovců, popřípadě organizuje sportovní soutěže.

Usnesení vlády ČR ze dne 9. března 2011 č. 167, kterým byla schválena Koncepce státní podpory sportu v České republice navrhuje pojem „výkonnostní sport“, definovat jako činnost **soutěžního** charakteru se **systematickou sportovní přípravou** organizovanou ve sportovních klubech. **Pravidelné soutěže** v diferencovaných věkových a výkonnostních kategoriích řídí sportovní svazy.

Od žádné z oslovených autorit (ČUS, MŠMT ...) se nepodařilo získat stanovisko, které by

vyjasnilo, na koho v rámci našeho sportu aplikovat pravidla pro výkonnostní sportovce.

2) Pokus o charakteristiku našeho sportu pro účely posuzování zdravotní způsobilosti

Minipřípravky - kategorie U7, U9 sice hrají zápasy v rámci turnajů, ale zápasy rozhodují trenéři. Soutěžení je prostředkem seznamování se sportem, výsledky nejsou sledovány, neexistuje dlouhodobá soutěž, intenzita tréninku 2x týdně po 1,5 hod, zhruba 15 turnajů za rok, ale účast na nich není pro jednotlivce ani týmy povinná (není podmínkou další účasti). Na části turnajů se výsledky vůbec nevyhodnocují, ocenění jsou vždy všichni zúčastnění. V tréninku převládá zaměření na rozvoj obecných pohybových předpokladů.

Přípravka - kategorie U11: výsledky nejsou sledovány, neexistuje dlouhodobá soutěž, účast na turnajích není povinná. Konají se zpravidla dva celostátní turnaje ročně, které nemají povahu mistrovství, ale otevřeného turnaje jehož smyslem je setkání týmů z Čech a Moravy. Intenzita tréninku 2x týdně po 1,5 hod. Koná se zhruba 15 turnajů za rok, ale účast na nich není pro jednotlivce ani týmy povinná. V tréninku by stále mělo převládat zaměření na rozvoj obecných pohybových předpokladů, které se nejlépe rozvíjejí v tomto věku.

Mladší žáci - kategorie U13: výsledky nejsou sledovány, neexistuje dlouhodobá soutěž, konají se dva otevřené celostátní turnaje, intenzita tréninku 2x týdně, v některých klubech po část sezony 3x týdně, neexistuje národní reprezentace, nevedou se individuální bodové statistiky. Zhruba 18 turnajů ročně.

Starší žáci - kategorie U15: existuje dlouhodobá soutěž, intenzita tréninku 2x týdně 1,5 h, v některých klubech po část sezony 3x týdně. Zhruba 18 soutěžních akcí ročně.

Hranice 10 hodin sportovní činnosti týdně bývá považována za hranici výkonnostního sportu u dospělých

<http://www.olympic.cz/upload/files/zeny-ve-sportu-cz.pdf>

Existují názory, že aniž by se jednalo o výkonnostní sport měly by děti sportu věnovat 7 hodin týdně (míněny veškeré aktivity)

http://ona.idnes.cz/jak-zaridit-aby-vase-deti-milovaly-sport-ffd-/deti.aspx?c=A080630_143756_ona_deti_ves

Jak uvedeno výše, pravidelná soutěž existuje u kategorie U15 a starší. Od kategorie U13 se v některých klubech objevuje vyšší míra tréninkového zatížení, byť není taková, jak se předpokládá u výkonnostního sportu.

Doporučující materiál zpracovaný International Rugby Board rozlišuje tři výkonnostní skupiny

- 1) Community rugby
- 2) Národní a mezinárodní turnaje a profesionální sport
- 3) Soutěže řízené IRB (vrcholné mezinárodní akce)

<http://irbplayerwelfare.com/?documentid=4>

Pro každou z těchto skupin stanoví jiné požadavky pokud jde o sledování srdeční činnosti. V případě community rugby, kam spadá většina (pokud ne všechny) naše domácí soutěže, je stanoven požadavek na vyšetření srdeční činnosti formou dotazníku.

K zamezení pochybností se pro účely posuzování zdravotní způsobilosti konstatuje, že v podmínkách ČR lze za výkonnostním ragby v současné době považovat nanejvýš soutěže žáků, dorostenců a seniorů (tedy soutěže kategorií U13 a vyšších) a přípravu na tyto soutěže. Soutěže přípravek (kategorie U11 a nižší), ani příprava na ně, nemají charakter výkonnostního sportu, ale pouze sportu organizovaného.

Na okraj je na místě poznamenat, že údaje o zdravotní stavu jsou citlivým osobním údajem a při nakládání s nimi je nutné postupovat obezřetně a podle zásady přiměřenosti. Pokud jde o vstupní lékařskou prohlídku, orgány ČSRU nepotřebují znát celý obsah lékařského posudku, postačí pouze údaj o zdravotní způsobilosti k ragby. Na trenérech a vedoucích mužstev je, aby pracovaly s podrobnými údaji o zdravotním stavu.

3) Aplikace vyhlášky v ragby

Z toho plynou následující požadavky na lékařské prohlídky

- pro osoby registrované do ČSRU po 31. 12. 2013 povinnost vstupní prohlídky před jejich registrací v rozsahu § 4 odst. 3 písm. a) a b) vyhlášky pokud jsou registrovány do kategorie U13 nebo vyšší,
- pro hráče, kteří po 31.12.2013 přecházejí do kategorie U13, povinnost prohlídky v rozsahu § 4 odst. 3 písm. a) a b) vyhlášky, pokud ji s kladným výsledkem neabsolvovaly již dříve.

Vyhláška dále zavádí povinnost mimořádné prohlídky mimo jiné v případech, kdy nastala porucha vědomí, popřípadě bezvědomí výkonnostního sportovce. V souvislosti s tím se všem členům doporučuje seznámit se s materiály IRB, který stanoví doporučené postupy při podezření na otřes mozku, a postupovat podle nich. Viz <http://www.irbplayerwelfare.com/?documentid=112>

Mimo členů národních výběrů, pro které platí přísnější požadavky, je ve všech ostatních případech pro účast v soutěžích i jen na trénincích již od nejmenších kategorií nutná minimálně:

- vstupní lékařská prohlídka před zaregistrováním sportovce v rozsahu základního vyšetření podle § 3 odst. 2 vyhlášky,
- pravidelná lékařská prohlídka v rozsahu § 5 odst. 2 vyhlášky.

Nově registrovaní hráči budou prokazovat ČSRU absolvování vstupní lékařské prohlídky prohlášením na stanoveném formuláři. Bez tohoto prohlášení nebude vystavena licence hráče ani licence žáka. Tento požadavek vyplývá přímo z právního předpisu a je nutné jej dodržet. Přesto se plánuje jeho doplnění do matričního řádu.

Bude navrženo doplnění soutěžního řádu, podle kterého bude ČSRU oprávněna vyžádat si předložení vydaného lékařského posudku pro kontrolu, zda jsou stanovené požadavky plněny. Porušení povinností bude sankcionováno podle pravidel o neoprávněném startu jako disciplinární přestupek hráčů a trenérů, bez hracích důsledků.

Tento materiál vychází ze stavu ke dni 9. 6. 2014.

Ondřej Surga, předseda Legislativní komise ČSRU

Vybraná ustanovení vyhlášky
stav k 14.3.2014

§ 3 odst. (2)

Obsahem každé lékařské prohlídky podle odstavce 1 je

- a) rodinná anamnéza se zaměřením na výskyt náhlého úmrtí,
- b) sportovní anamnéza se zaměřením na provozovanou pohybovou aktivitu posuzované osoby a popis druhu, časové a fyzické náročnosti sportu, pro který je posuzována,
- c) rozbor údajů o dosavadním vývoji zdravotního stavu posuzované osoby a dosud prodělaných onemocněních a užívaných léčivých přípravcích s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost posuzované osoby ke sportu nebo tělesné výchově, k nimž je posuzována,
- d) komplexní fyzikální vyšetření s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů posuzované osoby, které budou zatěžovány sportem nebo tělesnou výchovou, k nimž je posuzována, a
- e) rozbor údajů o vykonávaném sportu nebo tělesné výchově, (dále jen „základní vyšetření“).

§ 4 odst. (3)

Vstupní lékařská prohlídka vedle základního vyšetření obsahuje,

- a) jde-li o výkonnostního sportovce nebo uchazeče ke vzdělávání ve sportovní škole,
 1. zjištění základní antropometrie,
 2. standardní klidové elektrokardiografické vyšetření a
 3. laboratorní a jiná **odborná vyšetření, pokud to vyžaduje** zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením nebo pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu a předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku,
- b) jde-li o vrcholového sportovce nebo výkonnostního sportovce vykonávajícího zdravotně náročnou sportovní disciplínu,
 1. vyšetření podle písmene a) a
 2. zátěžové vyšetření včetně monitorace elektrokardiografické křivky a tlaku krve,pokud jiný právní předpis upravující posuzování zdravotní způsobilosti nestanoví jinak. Zdravotně náročné sportovní disciplíny jsou uvedeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.

§ 5 odst. (2)

Pravidelná lékařská prohlídka obsahuje vedle základního vyšetření laboratorní **a další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje** zdravotní stav posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní náročnost sportu nebo tělesné výchovy, k níž je posuzována, nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

§ 6

(1) Mimořádná lékařská prohlídka se provádí, pokud

- a) byla při pravidelné lékařské prohlídce zjištěna taková změna zdravotního stavu posuzované osoby, která předpokládá změnu zdravotní způsobilosti v době kratší, než je interval provedení další pravidelné prohlídky,
- b) došlo k závažné změně zdravotního stavu vrcholového sportovce, výkonnostního sportovce nebo žáka sportovní školy, nebo

c) nastala porucha vědomí, popřípadě bezvědomí vrcholového sportovce, výkonnostního sportovce nebo žáka sportovní školy.

(2) Mimořádná lékařská prohlídka se dále provádí

a) u výkonnostních nebo vrcholových sportovců mladších 18 let před zařazením do vyšší věkové kategorie výkonnostního nebo vrcholového sportu, než odpovídá jejich věku, nebo

b) na žádost výkonnostního nebo vrcholového sportovce nebo žáka sportovní školy nebo jeho zákonného zástupce, pokud nabude přesvědčení, že jeho zdravotní obtíže vznikly nebo se zhoršují při soustavném výkonu sportu nebo tělesné výchovy.

(3) Mimořádná lékařská prohlídka vedle základního vyšetření obsahuje další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní náročnost sportu nebo tělesné výchovy, k nimž je posuzována, nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

Příloha 1 vyhlášky: Zdravotně náročné sportovní disciplíny

Zdravotně náročné sportovní disciplíny bez ohledu na úroveň soutěže jsou

1. sportovní disciplíny s vysokým rizikem poškození zdraví sportovce nebo jeho okolí úrazem (například ragby, box, kickbox, zápas, judo, karate a další bojové a úpolové sporty s plným kontaktem, motorismus),
2. sportovní disciplíny s vysokým rizikem selhání základních životních funkcí v důsledku přetížení pohybového, termoregulačního, metabolického, oběhového, dechového, endokrinního, nervového nebo jiného systému organismu (například sportovní akce v otužileckém plavání, soutěže s vytrvalostními výkony trvajícími déle než 2 hodiny, kterými jsou zejména běžecké, lyžařské nebo cyklistické maratóny a ultramaratóny, dálkové plavání, triatlony, další víceboje vytrvalostního charakteru, turistické pochody v délce nejméně 50 km),
3. sportovní disciplíny se ztíženou dostupností pomoci (například potápění, paragliding, horolezecké expedice nad 4000 m.n.m., distanční soutěže v námořním jachtingu),
4. sportovní aktivity prováděné v extrémních podmínkách zevního prostředí (například extrémně nízká nebo vysoká teplota, hyper a hypobarie, vysoké přetížení),
5. letectví a parašutismus (například let v kluzácích, závěsných kluzácích, balónech).

Prohlášení o vstupní lékařské prohlídce

Já, níže podepsaný(á),

(jméno a příjmení), nar. dne

prohlašuji, že jsem absolvoval(a) vstupní lékařskou prohlídku ve smyslu § 4 odst. 3 písm. a) a b) vyhlášky č. 391/2013 Sb., o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu se závěrem, že jsem

- zdravotně způsobilý(á) k ragby *
- zdravotně způsobilý(á) k ragby s podmínkou

a zavazuji se na vyzvání předložit lékařský posudek dokládající tuto skutečnost příslušnému orgánu České rugbyové unie.

V dne

.....
podpis sportovce

V případě nezletilých podepisuje prohlášení zákonný zástupce.

Údaje o zákonném zástupci:

Jméno a příjmení, nar. dne

.....
podpis zákonného zástupce

** Odpovídající možnost označte křížkem.*